

VERSLAG VAN DE EERSTE ZITTING VAN DE EUROPESE
COMMISSIE VOOR BOSBOUW EN BOSBOUWPRODUCTEN
VAN DE FOOD- AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF
THE UNITED NATIONS (F.A.O.)

door
Dr J. A. VAN STEIJN.

Van 6 tot 10 Juli 1948 is te Genève in het Palais des Nations de eerste bijeenkomst gehouden van bovengenoemde Commissie onder Voorzitterschap van de heer B. D u f a y, Directeur-Generaal van het Boswezen in Frankrijk.

Aanwezig waren: vertegenwoordigers van Oostenrijk, België, Denemarken, de V.S. van Noord-Amerika (voor de Amerikaanse bezetting in Duitsland), Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Polen, het Verenigd Engels Koninkrijk, Zweden, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije en Yoegoslavië, voorts M. L e l o u p, Directeur van de afdeling Bossen en Bosproducten van F.A.O., tevens vertegenwoordiger van de Directeur-Generaal van F.A.O.

In de openingsrede van laatstgenoemde gaf deze een omschrijving van de taak van de Commissie, welke bijeenkomst een direct gevolg was van het Internationale Congres, gehouden te Marianske Lazne in 1947. In het algemeen ligt de taak bij de problemen op middellange en lange termijn, terwijl de houtproblemen van onmiddellijke urgentie meer in het bijzonder worden behandeld door de Houtcommissie van E.C.E. (Economic Commission Europe), waarbij een nauwe samenwerking echter noodzakelijk is. Deze is o.a. daarin gevonden, doordat beide Commissies dezelfde voorzitter hebben.

Het voornaamste probleem, dat de Commissie onder de ogen had te zien, was de zelf-voorziening van Europa in zijn behoefte aan hout in de toekomst. Het feit, dat de bosoppervlakte van Europa (zonder Rusland) per hoofd van de bevolking slechts 0,34 ha bedraagt — het laagste percentage in de wereld — wijst reeds op de grote moeilijkheden, die hier moeten worden overwonnen.

Europa is thans aangewezen op invoer, maar zal rekening moeten houden met afname van importmogelijkheden uit andere werelddelen.

Het is nodig, dat, in nauwe onderlinge samenwerking, in alle landen maatregelen worden genomen, die het tekort aan hout kunnen doen verminderen. Meer dan ooit zal moeten worden gestreefd naar coördinatie van de bosbouw-politiek in de verschillende landen, verhoging van de houtproductie door verbetering van de bosbouwtechniek, uitbreiding van het bosareaal en vermindering van verlies aan hout bij velling en gebruik. De door de oorlog beschadigde Europese bossen zullen zo spoedig mogelijk moeten worden hersteld, zo nodig met hulp van F.A.O.

Uit op de conferentie verstrekte cijfers bleek duidelijk, hoe groot het tekort aan hout in Europa is. Zeer ernstig is bijv. de positie van het gezaagd zacht hout, waarbij het verschil tussen de benodigde en beschikbare hoeveelheid in Europa ongeveer $2\frac{1}{2}$ miljoen standaards bedraagt (11.7 miljoen m^3).

Om dit verschil te dekken zou een verhoogde velling van 60—80 miljoen m^3 nodig zijn, terwijl reeds thans in Europa 50—60 miljoen m^3 te veel gekapt wordt, zodat de Commissie een deficit in de orde van grootte van 110 tot 140 miljoen m^3 in haar beschouwingen had te betrekken. Het tekort wordt slechts gedeeltelijk opgeheven door invoer uit Noord-Amerika van 800.000 standaards (3.7 miljoen m^3), op deze invoer kan echter niet blijvend worden gerekend.

Vermindering van de vraag naar hout is in de komende jaren in Europa niet te verwachten.

Uit een globale balans betreffende de benodigde en beschikbare hoeveelheid hout konden enkele algemene conclusies worden getrokken :

- a. de noodzakelijkheid voor een beter gebruik van het hout en meer in het bijzonder de vervanging van de ene categorie hout door een andere ;
- b. de noodzakelijkheid om de productiviteit der bossen te vermeerderen door een zo ver mogelijk doorgevoerde goede bosbouwtechniek ;
- c. de noodzakelijkheid om de oppervlakte productiebos in Europa te vergroten.

De Commissie wees er op, dat de bosbouwers op de hoogte behoren te zijn van het gebruik, dat van hun product zal worden gemaakt en zich daarvan goed rekenschap moeten geven. De houtgebruikers zullen daartegenover zich bewust moeten zijn van de grenzen, die aan de mogelijkheid om hout te krijgen, zijn gesteld.

In de Commissie werd door de vertegenwoordigde landen verslag uitgebracht van maatregelen, die in die landen met betrekking tot de bosbouw-politiek zijn genomen, welke verslagen later zullen worden gepubliceerd. In het algemeen kwamen in deze verslagen tot uiting de sterke over-kapping en de vernielingen, tijdens de oorlog aangericht. Daartegenover werd met voldoening kennis genomen van de middelen, die reeds tot herstel zijn aangewend en van het algemeen streven om de bosbouw weder tot ontwikkeling te brengen.

Het programma van het Congres werd verder in een viertal sub-commissies behandeld nl. :

- voor inventarisatie en statistiek ;
- voor verbetering van de productie en behoud der bestaande bossen ;
- voor uitbreiding van productie-bos ;
- voor problemen van het Middellandse zee-gebied.

Subcommissie I kwam bij bestudering der cijfers van vraag en productie tot de volgende conclusies :

- a. Er is een tekort van 20 tot 30 % aan ruw materiaal voor de productie van gezaagd zacht hout, mijnhout, gezaagd hardhout en dwarsliggers. Slechts voor brandhout en pulphout overtreft de opbrengst der Europese bossen de behoefte.
- b. De vellingen in 1947 van hout voor industriële doeleinden, geschat op 128 miljoen m^3 , bedroegen 35 miljoen m^3 (plm. 40 %) méér dan de jaarlijkse toelaatbare kap.

- c. De velling, die jaarlijks mogelijk is, belooft op het ogenblik niet geheel 1 m^3 per ha. Dit is in het algemeen laag en wijst op de noodzakelijkheid van verbetering van de bosbouwtechniek en herbebossing.

De Commissie drong aan op verbetering van de statistiek, waarbij in het bijzonder ook aandacht moet worden besteed aan de verschillen tussen de opbrengst in het bos en de hoeveelheid ruw materiaal gebruikt bij de houtindustrie, die o.a. ontstaan door verliezen bij de bewerking, door het tijdsverschil tussen kap en aflevering, enz. Het verzamelen van statistische gegevens voor bosbouw en bosproducten door verschillende instellingen geeft ook verwarring. Aangedrongen werd op meer contact en eenheid, ook 'bij het verstrekken der gegevens' door de verschillende landen.

De reeds plaats gevonden publicatie der statistische gegevens werd met voldoening begroet, doch behoeft nog verbetering. De subcommissie heeft een aantal wensen in zake de in de statistiek te verwerken categorieën aangegeven.

Door F.A.O. zou de aandacht van de Europese landen moeten worden gevestigd op het grote belang van deze statistieken.

Subcommissie II.

Om aan het grote tekort aan hout tegemoet te komen is het noodzakelijk, de methoden van een intensieve bosbouw tot de grootst mogelijke ontwikkeling te brengen. Daarbij moet de vruchtbaarheid van de bodem en het behoud van de opstanden op zo natuurlijk mogelijke wijze zijn gewaarborgd. De planten-sociologische beginselen moeten zoveel mogelijk in acht worden genomen.

Een periodieke en effectieve contrôle van de opbrengst is nodig.

Bij gebrek aan geschoold personeel moet uitwisseling tussen de verschillende landen plaats vinden, zo nodig met hulp van F.A.O. Dit laatste geldt ook voor het verschaffen van uitrusting.

De Subcommissie heeft zich, wat de verbetering van de kwaliteit van het hout betreft, bepaald tot de verbetering van het staande hout.

In het algemeen is aan te bevelen het gebruik van de ter plaatse thuis behorende boomsoorten, die bossen vormen van grote stabiliteit op grote weerstand tegen insecten en andere gevaren. Maar met het oog op de grote productiviteit, die thans meer dan ooit nodig is, zullen ook exoten, die een hoge opbrengst geven van goed hout, voor gebruik in aanmerking kunnen komen. Teneinde latere tegenslag te voorkomen is dan echter zorgvuldige contrôle nodig, in internationale samenwerking, waarbij F.A.O. belangrijke diensten kan bewijzen. Het is van het grootste belang, dat een goede contrôle wordt geöfend over het gebruikte zaad en de gebruikte planten. Het gebruik van zorgvuldig geselecteerde populieren, die in korte tijd veel en goed hout leveren, kan bijv. in zeer veel landen van grote betekenis zijn.

Met betrekking tot het optreden van schadelijke insecten en ziekten had in het bijzonder de aandacht de ernstige schade in verschillende landen, aangericht door de schorskever *Ips typographus*; voorts door de zwam *Armillaria mellea* aan fijnspar en zilverspar in Centraal Europa en door *Endothia parasitica* aan de tamme kastanje in Italië. Internationale samenwerking bij de bestrijding is dringend gewenst. In enige gevallen heeft deze reeds op bevredigende wijze plaats gehad. Nabu-

rige landen moeten elkaar op de hoogte houden van het optreden van epidemieën en van bij de bestrijding bereikte resultaten. Het bosbouw-bureau van F.A.O. te Genève kan een belangrijke rol vormen als informatie-centrum en desgevraagd zijn hulp verlenen bij de internationale bestrijding.

Het Subcomité wees er op, dat het optreden van epidemieën soms sterk bevorderd wordt ten gevolge van bosbouwmethoden, waardoor grote oppervlakten ongemengde bossen van eenzelfde leeftijd ontstaan. Het beveelt daarom aan, alle aandacht te wijden aan het tot stand brengen van gemengde bossen, die niet alleen meer weerstand bieden tegen aanvallen door insecten en zwammen, maar ook bevorderlijk zijn voor het behoud van een goede toestand van de bodem.

Uitvoerig is door Subcommissie II ook gesproken over de noodzakelijkheid van bedrijfsplannen. Algemeen werden deze van de grootste betekenis geacht voor het opvoeren van de productie.

Te Marianske Lazne werd de volgende conclusie aangenomen :

De conferentie beveelt aan, dat de Europese regeringen stappen nemen tot regeling der vellingen niet alleen in Staatsbossen, doch ook in particuliere bossen, met het doel, een blijvende en zo mogelijk ver-grote opbrengst te verkrijgen, terwijl de minderheid meer gevoelde voor de volgende redactie :

De internationale houtconferentie acht het gewenst, dat de deelne-mende landen nader in overweging zullen nemen de wenselijkheid, een goed beheer zowel van Staats- als particuliere bossen voor te schrijven.

De Subcommissie was van mening, dat het overweging verdiende in verschillende landen wat verder te gaan in de richting van verplichte bedrijfsplannen bij het particuliere bosbezit. Dit punt zal op een volgende zitting opnieuw aan de orde komen, nadat meer gegevens zijn verza-meld. Inmiddels zou echter het maken van bedrijfsplannen zoveel moge-lijk dienen te worden bevorderd.

In Subcommissie III werden in hoofdzaak drie punten behandeld :

het in bedrijf brengen van niet geëxploiteerde bossen,

de schade aan de bossen door de oorlog en

de bebossing van woeste gronden.

In de landen van Europa (zonder U.S.S.R.) is een oppervlakte van ten minste 2.165.000 ha ontoegankelijk bos. Waarschijnlijk is het per-centage, dat in exploitatie kan worden genomen, gering. Aanbevolen werd, dit nader in onderzoek te nemen. Opgemerkt werd nog dat U.S.S.R. alleen reeds zo uitgestrekte ongeëxploiteerde bossen bezit, dat de houtproductie daaruit bij uitvoer in zeer belangrijke mate het hout-tekort in Europa zou kunnen doen verminderen.

De schade door de oorlog aan de bossen in de Europese landen aang-ericht is aanzienlijk. Volledige gegevens staan nog niet ter beschikking. Alleen al in Polen, Italië en Frankrijk is 1.500.000 ha bos beschadigd of vernield. Het herstel van deze bossen stelt zware eisen, doch is in vele landen met eigen middelen reeds krachtig ter hand genomen.

Met betrekking tot de bebossing van woeste gronden werd opgemerkt, dat het gewenst is bij de statistische gegevens een scheiding te maken tussen woeste gronden die wèl, en zodanige gronden die niet voor be-bossing in aanmerking komen. Daardoor zal beter dan thans kunnen worden overzien, welke mogelijkheden nog voor vergroting van de

bosoppervlakte aanwezig zijn. Polen en Frankrijk zijn van plan respectievelijk één en vier millioen ha opnieuw te bebossen.

Aangedrongen werd op het internationaal uitwisselen van ondervinding op het gebied van de bebossing.

Bij de ontginning van woeste gronden zullen uit den aard der zaak verschillende belangen tegenover elkaar moeten worden afgewogen. Daarbij zullen de belangen van de bosbouw en houtproductie op gelijke voet moeten worden gesteld met andere belangen. Aanbevolen werd de aandacht van alle regeringen te vestigen op de noodzaak van bebossing van woeste gronden in alle delen van Europa, speciaal ook daar, waar het erosie-gevaar groot is (Middellandse-Zeegebied). Zo nodig zou bij de internationale organisaties crediet moeten worden aangevraagd.

De problemen van de landen om de Middellandse Zee met betrekking tot de houtvoorziening en de ernstige gevolgen van ontwooding, kunnen als een afzonderlijk onderdeel van die in Europa worden beschouwd. Subcommissie IV heeft in verband daarmee voorgesteld, dat zou worden gevormd een commissie voor de vraagstukken van bedoeld gebied, die door de gedelegeerde van Italië niet later dan 1 November 1948 in het Europese bureau van F.A.O. te Rome zou worden bijeengeroepen. Daar zullen dan in de eerste plaats de bescherming van de bodem en herbebossing en voorts ook de houtproductie op lange termijn worden behandeld. In verband met andere, nauw bij deze aangelegenheid betrokken belangen, zoals landbouw, economie, administratie, zullen experts op deze gebieden aan de Commissie kunnen worden toegevoegd.

Het algemene rapport, met inbegrip van de rapporten der Subcommissie, werd in een plenaire slotvergadering met algemene stemmen goedgekeurd, terwijl voorts werd besloten eenmaal per jaar samen te komen, tenzij bijzondere omstandigheden een eerdere samenkomst zouden eisen.

De grote lijn van de op dit congres behandelde stof samenvattende, kan worden gezegd, dat nogmaals nadrukkelijk is komen vast te staan het grote tekort aan hout in Europa. Bezuiniging in het gebruik en het tegengaan van verliezen bij de velling en verwerking is geboden. Daarnaast zullen de bosbouwkundigen alles in het werk moeten stellen om de productie zo hoog mogelijk op te voeren. Aan het toepassen van goede werkwijzen in de bosbouw, het gebruik van de juiste boomsoorten en zaden, de bestrijding van ziekten, bosbrand e.d., de leiding van het bedrijf, het onderzoek, de opleiding van personeel en het verzamelen van statistische gegevens zal grote zorg moeten worden besteed.

Juist ook het feit, dat Nederland een bosarm land is en het grootste deel van zijn houtbehoefte door invoer moet dekken en dus van andere landen afhankelijk is, maakt het noodzakelijk, dat vooral ook in het internationale verband de overtuiging bestaat, dat wij niet achterblijven en dat in eigen land alles wordt gedaan, wat voor het behoud onzer bossen en de hout-productie mogelijk is. Ook uit dit oogpunt bezien is het behoud van onze bossen en de uitbreiding ervan voor ons land van de allergrootste betekenis.